

HLEDÁNÍ UNIVERZALITY: KONTEXTY PRŮMYSLOVÉ ARCHITEKTURY V ČESKOSLOVENSKU 1945–1992

Jan Zíkmund

Průmyslovou výstavbu v Československu po druhé světové válce by se pravděpodobně nepodařilo nastartovat bez transformace hospodářské politiky, projekční praxe a stavebnictví. Prostředí, ve kterém vznikala nová průmyslová architektura, bylo nicméně ještě komplikovanější – zvláště, když významné změny, které se v něm odehrávaly, probíhaly spíše diskontinuálně, v atmosféře neustálého hledání optimálních možností, revizí i návratů. Proměna moderní továrny z individuálně pojatého technicko-architektonického díla do formátu univerzálního a abstraktního byla každopádně se systémovým nastavením těsně provázaná. Proměnily se tak i podmínky, v nichž pracovali tvůrci průmyslových staveb – a to nejen architekti, ale také inženýři, urbanisté, technologové a další specialisté. Hledání správného architektonického řešení pro stále sofistikovanější technologie vycházelo z pragmatických základů jasně vymezených objednávkou, financemi a možnostmi stavební a strojírenské výroby.

Právě zmiňované procesy v pozadí se pokouší přiblížit tato publikace. Má nicméně jednu obrovskou chybu, přichází pozdě. Během posledních dvaceti let jsme si zlikvidovali – demolicemi či nevhodnými přestavbami – desítky architektonicky, konstrukčně, technologicky, hospodářsky i regionálně cenných továren. Pomalu mizí jedna vrstva kulturního dědictví, aniž bychom se jí stačili ze zpětného pohledu učit vnímat a pochopit. Kniha nechce akademicky předkládat chronologický vývoj ani být katalogem vybraných fabrik. Chtěla by nicméně otevřít doposud přehlížené téma, a to i za cenu rizik, jež tento záměr logicky přináší. I proto je pojednána spíše jako informační základ, aby bylo možno se o něco opřít a z čeho dále vycházet.

METODIKA PLÁNOVÁNÍ VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ MALÝCH OBCÍ A METODIKA VODA VE MĚSTĚ

kolektiv UCEEB ČVUT v Praze

Certifikovaná Metodika plánování veřejných prostranství malých obcí je výstupem tříletého úsilí týmu urbanistů a sociálních vědců Univerzity centra energeticky efektivních budov (UCEEB) ČVUT v Praze pod vedením Ing. arch. Marty Sýkorové a Mgr. et Mgr. Michaely Malé. Cílem publikace je poskytnout starostům a obecním zastupitelům možnost stát se rovnocennými partnery v dialogu s nezastupitelnými odborníky i úřady, mít vlastní vizi, dokázat zvážit výhody a nevýhody navrhovaných řešení a dělat informovaná rozhodnutí.

Metodika věnující se udržitelnému nakládání s dešťovými vodami v městském prostředí vznikla v rámci dvouleté spolupráce týmů UCEEB pod vedením Ing. arch. Marty Sýkorové a Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem v čele s Janem Macháčem. Publikace provádí představitel měst přípravou, plánováním, realizací i údržbou opatření pro hospodaření s dešťovou vodou ve vazbě na modrou a zelenou infrastrukturu. Obě publikace vznikly s přispěním Technologické agentury ČR a jsou volně dostupné na internetu.

UČIT [UDRŽITELNOU] ARCHITEKTURU

Dalibor Hlaváček, Martin Čeněk

Spíše než konstatování lze v názvu tušit otázku. K odpovědím na dvě základní otázky: Co je udržitelná architektura? a Jakým způsobem udržitelnost vyučovat na školách architektury? se autoři působící na Fakultě architektury ČVUT v Praze přibližují z několika směrů. Jak uvádí recenzent Petr Kratochvíl:

„Autoři vycházejí z oprávněného přesvědčení, že udržitelnou architekturu nelze definovat několika – pouze kvantitativními – parametry, ale spočívá v realizaci díla, jež v sobě již od konceptuálních počátků spojuje celostním a zároveň tvůrčím způsobem respekt k environmentálním, sociálním i ekonomickým požadavkům a nerezignuje přitom ani na stránku estetickou.“ Na rozdíl od pátrání po obecné definici udržitelnosti je druhá otázka pátrající po ideálním způsobu, jak udržitelnost učit, osobní a týká se působení autorů coby pedagogů. K hledání správného modelu výuky je inspirovala mimo jiné zkušenost ze soutěže Solar Decathlon, ve které s týmem ČVUT soutěžili se solárním domem AIR House. Autoři neopomíjejí ani to, jak udržitelnost rezonuje mezi českými a zahraničními architekty, pedagogy a teoretiky. Jejich odpovědi na otázky, co pro ně udržitelnost znamená, jak se projevuje v jejich práci a jaký význam by měla mít ve výuce profese, ukazují téma knihy v jeho skutečné komplexnosti. V závěru navíc ilustrují svoji metodu pěti projekty, které vznikly pod jejich vedením.

MOŽNOSTI VESNICE: PORTRÉTY ARCHITEKTONICKÉ PROMĚNY ČESKÉHO VENKOVA

Michaela Hečková, Matěj Chabera

Možnosti vesnice přináší inspiraci architektům, milovníkům současné architektury a nečekaných souvislostí, starostům, obyvatelům vesnic i měst a cestovatelům po české krajině. Kniha mapuje 12 dramatických portrétů architektonické, společenské a kulturní proměny českých vesnic za posledních 20 let. Sleduje příklady dobré praxe napříč Českou republikou od Šumavy přes Krkonoše, zapadlé Frýdlantsko, opuštěné Rychlebské hory či malebné okolí Litomyšle až po moravskoslezské Beskydy a znojemskou vinařskou oblast. Kráčí po stavebních stopách studia Mjólk architekti, Atelier M1 architekti, Kamil Mrva Architects, ADR, OK Plan Architects, Objektor, Sborwitz Architekti nebo Chybík+Krištof. Zkoumá tvorbu krajinářských architektů Jakuba Chvojky a Dana Šamánka. Vesnice zmíněné v knize se pyšní novými školami, opravenými kostely, obecními úřady, kulturními domy, rozhlednami, nečekaně estetickými hasičárnami nebo jediným otevřeným kaolinovým dolem v České republice. Kvalitní architektura je ale pouze špičkou ledovce. Kniha odkrývá často skrytou vrstvu nenápadných příběhů, vnitřních motivací a kreativních tvůrčích kompromisů, které stojí za jejím vznikem. Příklady dobré praxe tak mění skrze formát autorských rozhovorů a fotografií na příběhy dobré praxe. Literární dokumentaristka Michaela Hečková touto publikací dokončuje svou volnou městskou trilogii (O městech a lidech; 20000: O místech a lidech; Možnosti vesnice).